

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Галузь знань	07 – Управління та адміністрування	Освітній рівень	Другий (магістерський)
Шифр і назва спеціальності	071 – Облік і оподаткування	Семестр	1
Назва освітньої програми	Облік і оподаткування	Тип дисципліни	вибіркова
Факультет	Економіки та менеджменту	Кафедра	Фінанси, банківська справа та підприємництво

Обсяг:

За видами занять:

Кредитів ECTS	Годин	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю
4	120	30	-	15	-	75	залік

ВИКЛАДАЧ

Коритько Тетяна Юріївна, taniakorytko@gmail.com

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри «Фінанси, банківська справа та підприємництво».
Досвід роботи - 26 років.
Автор понад 100 наукових та навчально-методичних праць.
Провідний лектор з дисциплін: «Фінанси», «Гроші та кредит», «Місцеві фінанси», «Фінанси підприємств» та ін.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичними знаннями, вміннями та практичними навичками у галузі управління бюджетною діяльністю, теоретико-методичними підходами до формування системи управління бюджетною діяльністю, ознайомлення з пріоритетними напрямками розвитку бюджетного менеджменту, відповідно до сучасних економічних процесів в Україні.
Мета та цілі	Метою дисципліни «Бюджетний менеджмент» є формування у здобувачів знань новітніх аспектів та методів управління бюджетною діяльністю, набуття практичних навичок із організації та управління бюджетним процесом у державі при перерозподілі національного доходу.

Формат	Лекції (очний, заочний формат), практичні заняття (очний, заочний формат), консультації (очний, заочний формат), підсумковий контроль – залік (очний, заочний формат).
Пререквізити	Загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти («Фінансовий менеджмент», «Фінанси», «Податкова система», та ін.).
Пореквізити	Знання з основ бюджетного менеджменту можуть бути використані під час написання магістерської роботи.

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, контролю, аудиту, оподаткування, що передбачає здійснення організаційних, методичних, регуляторних інновацій у сфері обліку, оподаткування та контролю та характеризується невизначеністю умов і вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК02. Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами менеджменту підприємства.
СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.
СК06. Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності.
СК08. Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.
СК12 Здатність управління бюджетними процесами, складання звітності за міжнародними стандартами та її аналіз в установах державного сектору.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН12. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу

ПРН17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

Вимоги викладача, політика курсу

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять згідно розкладу, не спізнюватись, а також самостійну роботу. Здобувач зобов'язаний працювати з навчальною та додатковою літературою, з інформацією на електронних носіях і в Інтернет-ресурсах. За умов пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття за наявності допуску викладача. Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над завданнями не припустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1	Тема Т1. Сутність і складові бюджетного менеджменту	Практичне заняття 1	Визначення бюджетного менеджменту. Об'єкт і суб'єкти бюджетного менеджменту. Предмет бюджетного менеджменту як учбової дисципліни. Етапи і методи управлінської діяльності в бюджетному процесі. Складові бюджетного менеджменту з урахуванням новітніх досягнень основних концепцій і методології наукового пізнання у бюджетній сфері.	самостійна робота	Складові елементи організації бюджетного процесу. Органи управління бюджетом.
Лекція 2	Тема Т2. Структура бюджету держави як об'єкта управління	Практичне заняття 2	Визначення бюджету як економічної категорії зі застосуванням міждисциплінарних підходів. Бюджет як фінансовий план, склад і структура його доходів і видатків. Застосування управлінських навичок для формування доходної частини та використання видатків бюджету. Розмежування видів видатків на здійснення повноважень.		Характерні ознаки бюджетних відносин: всеохоплюючий і перерозподільний характер, законодавче регулювання, фондний характер концентрації державних коштів. Функції бюджету.
Лекція 3	Тема Т3. Органи оперативного управління бюджетом	Практичне заняття 3	Міністерство фінансів України – центральний орган державної виконавчої влади в сфері фінансової діяльності. Державна казначейська служба України, її призначення та функції. Структура Казначейства. Рахункова палата Верховної Ради України. Основні завдання, функції та права. Структура Рахункової палати. Державна фіскальна служба в Україні: головні задачі, функції та права, структура органів.		Законодавчі документи, якими керується Міністерство фінансів України у своїй діяльності. Основні завдання Міністерства фінансів України, його функції та права. Вертикальна структура органів Міністерства фінансів.
Лекція 4	Тема Т4. Біржові товари та їх види.	Практичне заняття 4	Економічні основи бюджетного планування. Бюджетне планування як складова частина фінансового, його зміст, принципи і задачі. Методи бюджетного планування. Рівні та етапи бюджетного планування. Вдосконалення бюджетного планування і регулювання бюджетів на основі розширення самостійності адміністративно-територіальних формувань. Організація бюджетного планування. Підготовча робота до складання проекту бюджету. Характеристика основних етапів розробки проекту бюджету. Порядок складання проекту Державного бюджету України. Інформація для прогнозних і планових розрахунків. Методологія складання проекту Державного бюджету. Програмно-цільовий метод бюджетного планування. Формування бюджетних програм. Складові елементи бюджетної програми. Теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання доходної та видаткової частин бюджету.		Розгляд проекту Державного бюджету в Кабінеті Міністрів. Представлення проекту бюджету Верховній Раді України, його розгляд в комісіях і комітетах. Представлення проекту Державного бюджету на сесії Верховної Ради України. порядок внесення доповнень і зауважень в проект бюджету. Затвердження Державного бюджету. Закон про Державний бюджет, його зміст.
Лекція 5	Тема Т5. Виконання бюджету Виконання бюджету	Практичне заняття 5	Поняття та принципи виконання бюджету. Органи, що забезпечують виконання бюджету, розподіл функцій між ними.. Бюджетна класифікація доходів і видатків, її роль у бюджетному процесі і виконанні бюджету. Поняття бюджетного фінансування та його організація. Основні принципи фінансування витрат бюджету. Розпорядники коштів, їх права і обов'язки. Ступені розпорядників коштів по Державному і місцевим бюджетам. Касове виконання бюджету. Системи касового виконання бюджету: банківська, казначейська, змішана Органи, які приймають участь у касовому виконанні бюджету, розподіл функцій між ними. Касове виконання доходної частини бюджету. Діагностика і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання та грошових коштів бюджету. Джерела формування і напрямки використання грошових коштів бюджету. Касове виконання видаткової частини бюджету. Стадії виконання Державного бюджету за		Розпис доходів і видатків як основа виконання бюджету. Порядок та терміни його складання, внесення змін і доповнень.

			видатками	
Лекція 6	Тема Т6. Облік виконання бюджету	Практичне заняття 6	Задачі бухгалтерського обліку бюджету у фінансових органах. Функції бухгалтерських служб фінансових органів в організації обліку виконання бюджетів і кошторисів видатків установ, їх особливості в фінансових органах різних ланок. Права і обов'язки головних бухгалтерів фінансових органів. Система обліку виконання державного бюджету. Складові системи виконання бюджету. Організація синтетичного та аналітичного обліку виконання бюджету. Значення аналітичного обліку для оперативного керівництва (контролю) виконання бюджету. Бухгалтерські документи, порядок їх складання, перевірки й обробки. Облікові реєстри, їх роль у бухгалтерському обліку виконання бюджету. Хронологічний і систематичний записи. Порядок зберігання бухгалтерських документів і облікових реєстрів. Баланс виконання бюджету, його будова.	План рахунків поточного бухгалтерського обліку виконання Державного і місцевих бюджетів України. Характеристика рахунків. Облік операцій виконання державного бюджету за доходами в розрізі загального та спеціального фондів. Бухгалтерський облік зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах Державного казначейства України. Визначення результату виконання Державного бюджету.
Лекція 7	Тема Т7. Звітність про виконання бюджету	Практичне заняття 7	Організація, види та форми бюджетної звітності. Періодичність бюджетної звітності. Звітність органів Державного казначейства про виконання Державного бюджету України. Форми періодичної та річної фінансової звітності. Розгляд та порядок затвердження звіту про виконання бюджету держави.	Склад документів бюджетної звітності, порядок їх складання, подання та затвердження. Звітність розпорядників бюджетних коштів про використання коштів бюджету
Лекція 8	Тема Т8. Контроль за виконанням бюджету.	Практичне заняття 8	Аудит ефективності виконання бюджетних програм органами Державної контрольно-ревізійної служби, законодавче регламентування. Контроль ефективності використання бюджетних коштів Рахунковою палатою України. Класифікація перевірок. Етапи проведення перевірки Рахунковою палатою. Визначення відповідальності за бюджетні правопорушення з опорою на норми закону, етичні принципи та на підґрунті використання наукового, аналітичного і методичного інструментарію в бюджетній сфері.	Призупинення бюджетних асигнувань. Зупинення операцій з бюджетними коштами. Накладення стягнень.
Лекція 9	Тема Т9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	Практичне заняття 9	Ринкова економіка і бюджет держави. Еволюція бюджетної практики і бюджетної процедури з урахування управлінських навичок та поглиблених знань в сфері фінансового менеджменту для прийняття обґрунтованих рішень. Концепція фіскального обміну і бюджет. Альтернативна методологія реалій і ідеалів. Управління бюджетним процесом в розвинених країнах. Демократичний вибір бюджетних пріоритетів. Економіко-аналітичні засади бюджетування. Методи програмного аналізу і раціоналізація розробки бюджетів. Програмно-цільові бюджети. Складання бюджетів „на нульовій основі”. Планування інвестицій за методом „затрати-вигоди”. Виконання бюджету і бюджетний контроль. Методи контролю	Політичний механізм бюджетних рішень. Органи оперативного управління бюджетом та бюджетного контролю. Бюджетне планування.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні і практичні заняття укомплектовано наступним обладнанням: Мультимедійний проектор VE303G NEC, рік введення в експлуатацію – 2015; Ноутбук Samsung NP- SA31, рік введення в експлуатацію – 2018; БФП Canon i-SENSYS MF4410, рік введення в експлуатацію – 2016; Колонки incredible sound R 215, рік введення в експлуатацію – 2018; системний блок Intel Atom D525, рік введення в експлуатацію – 2015; монітор Lg e1940s monitor, рік введення в експлуатацію – 2015; Проекційний екран; ОС Windows 7, пакет офісних програм Microsoft office 2016, вільний доступ до Wi-Fi; Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=955>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Багун І.Г., Воронко Р.М., Бучкович М.Л. Бюджетний менеджмент: Навч. посібник – Львів: «Магнолія-2006», 2015. – 224 с.
2. Бюджетний менеджмент / Н. Б. Ярошевич, Н. О. Шпак, В. Є. Матвіїшин. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 224 с.
3. Бюджетний менеджмент : підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погріщук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017. – 532 с.
4. Бюджетний менеджмент: підруч. за ред. В.Г. Дем'янишина, Г.Б. Погріщук. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 532 с.
5. Бюджетний менеджмент: Підручник / В.Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг. ред. В.Федосова. - К.: КНЕУ, 2004. - 864 с.
6. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.
7. Сафонова Л.Д. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни. - К.:КНЕУ, 2001. -186 с.
8. Юшко С. В. Бюджетний менеджмент: формування компетентностей на основі тренінгу : навчальний посібник : [Електронне видання] / С. В. Юшко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 255 с.
9. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р., № 2456-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
10. Александров В.Т., Ворона О.І., Германчук П.К., Назарчук О.І., Петрашко П.Г., Рубльова С.М., Стефаник І.Б., Сушко Н.І., Чечуліна О.О. Планування, облік, звітність, контроль у бюджетних установах, державне замовлення та державні закупівлі. - Київ: НВП „АВТ”, 2004. - 593 с. (Інтегрований комплекс).
11. Алексєєв І.В., Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Бюджетна система: підручник. Львів: Львівська політехніка, 2019. 400 с.
12. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с.
13. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенева, 2014. – 392 с.
14. Бюджетно-податкова політика активізації підприємництва в Україні: кол. моногр. / [Ситник Н.С., Ватаманюк-Зелінська У.З., А.В. Сташишин та ін.]; під заг. д.е.н. Ситник Н.С.– Львів : «Сполом», – 2016. – Ч 1. – 412 с.
15. Винниченко Н. В. Система управління бюджетом: наукові основи, сучасні тенденції, світовий досвід: монографія за заг. ред. Н.В. Винниченко. Суми: Сумський державний університет, 2017. 372 с.

Додаткова

16. Кузькін Є. Ю. Фінансове забезпечення фіскального простору місцевого самоврядування: монографія. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця; ПП «Технологічний Центр», 2019. 260 с
17. Кульчицький М.І. Заброцька О.В. Фінансове територіальне вирівнювання в системі міжбюджетних відносин: монографія. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. 336 с.
18. Лелеченко А.П. Васильєва О.І., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень. К.: 2017. 110 с.
19. Мельничук, Н. Ю. Бюджетний менеджмент в системі державного регулювання: теорія, методологія, практика : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08 / Н. Ю. Мельничук. - Чернівці 2018. - 518 с.
20. Місцеві фінанси : підручник. авт. кол.; за ред. д.е.н., проф. О. Б. Жижор, д.е.н., проф. О. П. Кириленко. К.: УБС НБУ, 2015. 579 с.
21. Місцеві фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. О.П. Кириленко. – 2-е вид., доп. і перероб. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2015. – 448 с.
22. Ситник Н.С., Субицька Д.Я. Проблеми а перспективи становлення та розвитку бюджетного менеджменту в Україні. 2018. Young Scientist». № 10 (62). С. 385-389.
23. Фінансовий менеджмент: підручник / Партин Г.О., Селюченко Н.Є. Львів: Видавництво Львівської політехніки 2018. 388 с.
24. Мартинюк О. А. Формування сучасної моделі бюджетного менеджменту. Агросвіт. 2020. № 4. С. 15–20.
25. Sgueo G. Participatory budgeting An innovative approach. European Parliamentary Research Service, 2016. — 7 p.
26. Tănase G. L. Difficulties of the Budgeting Process and Factors Leading to the Decision to Implement this Management Tool Procedia Economics and Finance. Volume 15, 2014, P. 466-473
27. Isaac L., Lawal M. Bingham O. A Systematic Review of Budgeting and Budgetary Control in Government Owned Organizations. 2015. Vol.6, No.6. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/234630573.pdf>
28. Mariafrancesca Sicilia, Ileana Steccolin Public budgeting in search for an identity: state of the art and future challenges. Public Management Review. 2017. Volume 19. P. 905-910.
29. **Web-ресурси:** Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>; Офіційний сайт Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me.gov.ua/>; Офіційний сайт державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>; Урядовий портал КМУ: <http://www.kmu.gov.ua/>; Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua/; Liga. Нет. Фінанси: <http://biz.liga.net/industriya/>; Cambridge University Press : <http://journals.cambridge.org/action/login>; Elsevier, архивні колекції журналів: <http://www.sciencedirect.com/>

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

Сутність бюджетного менеджменту. Система управління бюджетом. Складові бюджетного менеджменту. Бюджетне управління через призму діючого бюджетного законодавства. Приклади застосування загальноприйнятих принципів менеджменту у бюджетній сфері. Місце податкового менеджменту у системі бюджетного управління. Фінансово-управлінські технології формування бюджету. Методи бюджетування та бюджетного фінансування. Бюджетне прогнозування. Бюджетний дефіцит, його види та причини виникнення. Оптимізація бюджетного дефіциту. Управління державним боргом. Роль і місце бюджету у фінансовому механізмі держави. Формування доходів бюджету. Система видатків державного та місцевих бюджетів. Класифікація доходів бюджету. Класифікація видатків та кредитування бюджету. Класифікація фінансування бюджету. Класифікація боргу. Основи бюджетного устрою України. Склад і структура бюджетної системи України. Взаємовідносини між ланками бюджетної системи України. Централізація й децентралізація бюджетного процесу: переваги та недоліки. Розмежування видатків місцевих бюджетів. Міжбюджетні відносини. Зміст бюджетного процесу. Структура бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу. Бюджетна резолюція. Повноваження органів стратегічного бюджетного регулювання. Функції органів оперативного управління бюджетним процесом. Взаємодія органів бюджетного управління. Повноваження органів Державної аудиторської служби у межах бюджетного регулювання. Функції Рахункової палати у сфері управління бюджетним процесом. Роль Державної податкової служби як одного із основних бюджетних адміністраторів. Сутність бюджетного планування. Організація бюджетного планування. Методи бюджетного планування. Порядок складання, розгляду проектів та затвердження державного і місцевих бюджетів. Планування видатків державного бюджету. Планування видатків місцевого бюджету. Кошторисне планування. Поняття та принципи виконання бюджету. Розпис доходів і видатків. Організація виконання доходної частини бюджету. Порядок виконання видаткової частини бюджету. Організація обліку виконання бюджету у фінансових органах. Види звітності про виконання бюджету. Контроль у системі бюджетного обліку. Річна звітність про виконання бюджету і порядок її затвердження. Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних коштів. Періодична звітність про виконання бюджету. Суть і значення бюджетного контролю у фінансовій системі України. Органи бюджетного контролю. Державний фінансовий контроль в Україні. Податковий контроль. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства та відповідальність за бюджетні правопорушення. Ринкова економіка і державний бюджет. Бюджетний федералізм. Бюджетний менеджмент у контексті децентралізації національної економіки.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності студента	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	81-89	B	добре	
	75-80	C		
	65-74	D	задовільно	
	55-64	E		
	30-54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:
для денної форми навчання:

- поточний контроль (написання модульних контрольних робіт, усне опитування, виконання індивідуального завдання, самостійна робота): 50 % семестрової оцінки;
- підсумковий контроль (залік): 50% семестрової оцінки.

для заочної форми навчання:

- підсумкова тестова контрольна робота: 40 % семестрової оцінки;
- підсумковий залік: 60 % семестрової оцінки.

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Здобувач повинен дотримуватися «Стандарту академічної доброчесності Донбаської державної машинобудівної академії»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дотримуватися корпоративної культури, академічній доброчесності та етики академічних відносин, запобігати академічного плагіату. Дотримуватися вимог Інструкції про забезпечення належних протиепідеміологічних заходів. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту звертатись до завідувача кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва.

Силабус за змістом відповідає робочій програмі навчальної дисципліни